

THỂ DỤC THỂ THAO VIỆT NAM TRONG NĂM ĐẦU THÀNH LẬP NƯỚC

Trương Anh Tuấn⁽¹⁾

Nền thể dục, thể thao (TDTT) nước ta được xây dựng và phát triển trong chế độ mới đến nay đã gần 79 năm (3.1946-3.2025). Quá trình trưởng thành và phát triển sự nghiệp TDTT nước ta luôn gắn liền với sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, đặc biệt là Chủ tịch Hồ Chí Minh. Kỷ niệm 79 năm thành lập ngành Thể dục thể thao, chúng tôi xin trình bày một cách khái quát về quá trình xây dựng và phát triển của TDTT nước ta trong năm đầu thành lập nước.

Có thể khẳng định, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về công tác TDTT được hình thành ngay từ thời kỳ đầu của Cách mạng nước ta, đã từng bước được bổ sung, hoàn chỉnh phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ của từng giai đoạn cách mạng nước nhà và luôn luôn là kim chỉ nam cho sự phát triển của TDTT Việt Nam.

Ngay từ năm 1941, Chương trình Việt minh đã chỉ rõ: *"Cần khuyến khích nền thể dục quốc dân, làm cho nòi giống ngày càng thêm mạnh"...* *"Trẻ em được Chính phủ đặc biệt săn sóc về thể dục, trí dục và đức dục"* [3, tr 198].

Cách mạng Tháng Tám thành công, ngày 30 tháng 1 năm 1946, Chủ tịch Chính phủ Liên hiệp lâm thời nước Việt Nam dân chủ cộng hòa Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh số 14 thiết lập tại Bộ Thanh niên một Nha Thể dục với chức năng là liên lạc mật thiết với Bộ Y tế và Bộ Quốc gia Giáo dục để nghiên cứu và thực hành thể dục trong toàn quốc.

Nhiệm vụ của Nha Thể dục Trung ương là: *"Gây trong nước một phong trào ham thích thể dục; Tăng bổ sức khỏe của đại chúng; Cải tạo giống nòi thật mạnh bằng cách thực hành một chương trình thể dục riêng và một phương pháp thể dục Việt Nam, áp dụng theo hoàn cảnh kinh tế và xã hội."*

Về hoạt động, Nha Thể dục Trung ương tập trung thực hiện các nội dung:

- Tuyên truyền và cổ động để gây một phong trào thể dục bình dân, sâu sắc và rộng;

- Nghiên cứu một phương pháp thể dục thích nghi: giản dị và thiết thực, soạn sách thể dục và thể thao;

- Liên lạc với hai bộ Y tế và Giáo dục trong việc nghiên cứu và thực hành phương pháp;

- Sửa chữa sân vận động cũ và lập sân vận động mới;

- Đồng thời mở trường để đào tạo cán bộ: Các ủy viên thể dục tỉnh, bộ; các chỉ đạo viên cho các đoàn thể và cho bình dân; các chỉ đạo viên thể thao và thể dục lực sĩ;

- Kiểm soát hoạt động các hội thể thao trong nước, tổ chức các buổi đại hội thể thao hoặc vận động quốc tế." [3, tr 255-256].

Sau cuộc Tổng tuyển cử, ngày 6 tháng 1 năm 1946, kỳ họp đầu tiên của Quốc hội Khóa I tại Hà Nội đã quyết định thành lập Chính phủ Liên hiệp Kháng chiến nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa gồm 10 bộ, không còn một số bộ, trong đó có Bộ Thanh niên. Chính phủ Liên hiệp Kháng chiến sắp xếp lại tổ chức và nhân sự phù hợp với điều kiện và yêu cầu mới, trong đó có tổ chức ngành TDTT.

Lúc này, chính quyền Cách mạng còn non trẻ gặp vô vàn khó khăn: nước ta vừa trải qua nạn đói; gần 80% dân số mù chữ, đất nước trong tình thế "ngàn cân treo sợi tóc". Cùng một lúc phải diệt "giặc đói", "giặc dốt" và "giặc ngoại xâm". Tuy nhiên, Chủ tịch Hồ Chí Minh lúc này là Chủ tịch Nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa đã ký Sắc lệnh số 38, ngày 27 tháng 3 năm 1946 thành lập trong Bộ Quốc gia Giáo dục Nha Thanh niên và Thể dục, động viên toàn dân tập thể dục để nâng cao sức khỏe. Cũng trong ngày này Người đã viết bài báo "Sức khỏe và thể dục" đăng trên báo Cứu quốc số 199 khuyên mọi người dân tham gia tập thể dục để giữ gìn sức khỏe và tăng cường thể lực, bài báo có những câu:

"Giữ gìn dân chủ, xây dựng nước nhà, gây đời sống mới, việc gì cũng cần có sức khỏe mới"

⁽¹⁾ TS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

làm thành công" ... "luyện tập thể dục, bồi bổ sức khỏe là bổn phận của mỗi người dân yêu nước"...

"Dân cường thì quốc thịnh. Tôi mong đồng bào ta ai cũng gắng tập thể dục. Tự tôi ngày nào tôi cũng tập" [3, tr 203].

Như vậy, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã hiện thực hóa “Chương trình Việt Minh” bằng việc ra Sắc lệnh số 14, và sau đó là Sắc lệnh số 38 thành lập cơ quan quản lý Nhà nước về TDTT đầu tiên của chế độ mới, chế độ Việt nam Dân chủ Cộng hòa là Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên, sau đó là Phòng Thể dục Trung ương thuộc Nha Thanh niên và Thể dục trong Bộ Quốc gia Giáo dục. Cơ quan này với những nhiệm vụ cụ thể, thiết thực và nội dung hành động phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh đất nước đã tập hợp đội ngũ cán bộ, VĐV hoạt động trong phong trào TDTT thời Pháp thuộc, những trí thức, doanh nhân có cảm tình với Chế độ mới làm nòng cốt của phong trào TDTT; tận dụng cơ sở vật chất TDTT, sân bãi tập luyện, chương trình, phương pháp tập luyện TDTT để phát triển Phong trào “Khỏe vì nước”.

Nòng cốt tham mưu và tổ chức triển khai công tác TDTT trong giai đoạn này phải kể đến các ông Hà Đức Toàn, Giám đốc Nha Thể dục Trung ương (Bộ Thanh niên), Trưởng phòng Thể dục Trung ương, Tổng Ủy viên Thể dục thể thao Nha Thanh niên và Thể thao thuộc Bộ Quốc gia Giáo dục và các ông Nguyễn Văn Cảnh, Nguyễn Huy Khôi, Nguyễn Văn Phú, Trần Văn Dзі, Lê Văn Lãng... Việc thu hút nguồn nhân lực tham gia các tổ chức TDTT ở Trung ương cũng như các thành phố cũng hết sức đặc biệt, mang đậm truyền thống dựng nước, giữ nước và bản sắc văn hóa Việt Nam. Điều này có thể thấy rõ thông qua nội dung hai Nghị định của Bộ trưởng Bộ Thanh niên về tổ chức và nhân sự của các cơ quan TDTT như: Nghị định số 19-TN, ngày 28 tháng 2 năm 1946 của Bộ trưởng Bộ Thanh niên về việc thiết lập tại Hà Nội một phòng Thể dục thể thao, cử ông Đào Sỹ Chu được cử tại Hà Nội làm Chánh phòng Thể dục thể thao Hà Nội. Ông Đào Sỹ Chu tình nguyện giúp việc không hưởng lương.

Tương tự như trên, tại Nghị Định số 20-TN, ngày 28 tháng 2 năm 1946 của Bộ trưởng Bộ

Thanh niên về việc thiết lập Ủy ban Thể thao Bắc kỳ, theo đó Ban Thường vụ gồm có 3 người: Ông Trần Văn Quý, biên tập viên Báo “Dân quốc” là Trưởng ban; Phó Trưởng ban là ông Hoàng Đường Truật, thương gia; Ông Nguyễn Quang Hiệp, thư ký tổng sự tại Bộ Nội vụ là thư ký. Ông Trần văn Quý và ông Hoàng Đường Truật tình nguyện giúp việc Ủy ban Thể thao Bắc kỳ không cần lương.

Có thể nói dấu ấn nổi bật của TDTT trong năm đầu thành lập nước là việc quyết định thành lập tổ chức TDTT trong hoàn cảnh đất nước vô cùng khó khăn và nguy hiểm; Là việc xác định quan điểm, mục tiêu TDTT vì sức khỏe đại chúng; Là việc xác định những nhiệm vụ, những trọng tâm công tác của cơ quan TDTT; Là việc huy động nguồn lực xã hội, đặc biệt là nguồn nhân lực để phát triển TDTT; Là việc xác định phương châm và nội dung phương tiện và phương pháp thể dục phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh xã hội và con người Việt Nam.

Phong trào “Khỏe vì nước” là kết quả cụ thể của việc triển khai công tác TDTT trong thực tiễn. Ngành TDTT đã phối hợp với ngành Giáo dục và Thanh niên tổ chức “Ngày Thanh niên vận động”, phát động Phong trào “Khỏe vì Nước”. Buổi tối ngày 26 tháng 5 năm 1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã châm ngọn lửa phát động Phong trào “Khỏe vì Nước” đề “kiến thiết Quốc gia”.

Hưởng ứng lời khuyên của Bác, phong trào thể dục với khẩu hiệu "Khỏe vì Nước" đã nhanh chóng phát triển rộng rãi và mạnh mẽ trên cả nước, ở khắp thành thị, nông thôn. Nguồn nhân lực, cơ sở vật chất kỹ thuật TDTT được xây dựng và phát triển. Phong trào “Khỏe vì Nước” có ý nghĩa to lớn, khỏe để xây dựng đất nước và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng nếp sống mới, nâng cao thể chất nòi giống Việt Nam, phát huy tinh thần thượng võ của dân tộc.

Kể từ đó đến nay, trong điều kiện có chiến tranh cũng như trong hoà bình xây dựng, Lời khuyên tập thể dục của Bác Hồ vẫn giữ nguyên giá trị và trở thành phương châm hành động của TDTT nước ta.

Nền TDTT Cách mạng được hình thành đầu năm 1946 và phát triển đến Ngày toàn quốc kháng chiến (19/12/1946). Sau đó TDTT chuyển hướng hoạt động về vùng tự do, nông

Đảng, Nhà nước và đặc biệt là Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm lãnh đạo công tác phát triển TDTT, coi TDTT là phương tiện và phương pháp quan trọng để nâng cao sức khỏe và thể lực của nhân dân

thôn, miền núi. Tuy mới được hình thành và phát triển trong một thời gian ngắn, nhưng thực tiễn phát triển phong trào TDTT năm đầu thành lập nước đã khẳng định quan điểm, đường lối, phương châm và hành động phát triển TDTT của Đảng, Nhà nước và đặc biệt là của Chủ tịch Hồ Chí Minh là đúng đắn và phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh nước ta. TDTT đã góp phần tích cực nâng cao sức khỏe và thể lực của nhân dân, đặc biệt là thanh thiếu niên, phục vụ tích cực công cuộc kháng chiến chống Pháp và xây dựng đất nước.

Có thể khẳng định, Đảng, Nhà nước và đặc biệt là Chủ tịch Hồ Chí Minh sớm định hướng quan điểm, đường lối và mục tiêu phát triển TDTT. Trong thời kỳ Cách mạng giải phóng dân tộc, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm lãnh đạo công tác phát triển TDTT, coi TDTT là phương tiện và phương pháp quan trọng để nâng cao sức khỏe và thể lực của nhân dân, là vũ khí đấu tranh, là phương tiện tập hợp lực lượng, giác ngộ quần chúng, nguồn nhân lực quan trọng nhất để xây dựng đất nước và đánh đuổi kẻ thù xâm lược là thực dân Pháp, phát xít Nhật và sau này là Đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai.

Trong thời kỳ phát triển mới của Đất nước, trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, Đảng ta và Nhà nước luôn khẳng định rõ vị trí quan trọng của TDTT trong chính sách

kinh tế - xã hội nhằm bồi dưỡng và phát huy nhân tố con người, tạo ra sức mạnh và động lực phát triển đất nước.

Ôn lại lịch sử TDTT trong những năm đầu thành lập nước, một chặng ngắn trong quá trình 79 năm phát triển TDTT nước ta, nhưng có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Nó khẳng định quan điểm phát triển TDTT nhân văn và cách mạng của Đảng, Nhà nước và đặc biệt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Bác Hồ kính yêu của chúng ta. Sự hình thành và phát triển nền TDTT của nước ta thật độc đáo và ít quốc gia nào trên thế giới có được.

79 năm trưởng thành và phát triển, TDTT nước ta đã góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. TDTT ngày nay đã trở thành một bộ phận vững chắc trong đời sống xã hội nước ta.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Khoa giáo Trung ương (2006), *Một số văn kiện của Đảng Cộng sản Việt Nam về công tác khoa giáo*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Ủy ban Thể dục thể thao (2006), *60 năm Thể dục thể thao Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước*, Nxb TDTT, Hà Nội.
3. Ủy ban Thể dục thể thao (2012), *Sơ thảo lịch sử Thể dục thể thao Việt Nam*, Nxb TDTT, Hà Nội.

LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN THỂ DỤC THỂ THAO

4. Trương Anh Tuấn

Thể dục thể thao Việt Nam trong năm đầu thành lập nước

7. Nguyễn Ngọc Quý

Sự kiện thể thao xanh – khai thác giá trị thương mại dưới góc nhìn kinh tế

11. Nguyễn Thị Xuân Phương

Thực trạng và giải pháp định hướng nghề nghiệp cho sinh viên ngành Quản lý Thể dục thể thao, Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

15. Nguyễn Văn Đông

Giải pháp đổi mới hoạt động theo mô hình thể dục thể thao khu dân cư cho người cao tuổi

BÀI BÁO KHOA HỌC

21. Mai Thị Bích Ngọc; Nguyễn Tiến Quân

Đề xuất giải pháp truyền thông trong phát triển sự kiện thể thao tại vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ

26. Phạm Tuấn Hùng; Huỳnh Việt Nam

Xây dựng thang đo định tính và đánh giá tiềm năng phát triển thể thao biển tại khu vực duyên hải miền Trung Việt Nam

32. Phạm Văn Thắng

Thực trạng kỹ năng nghề nghiệp của sinh viên chuyên ngành Bóng rổ, Khoa Giáo dục thể chất Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

39. Nguyễn Thị Phương Oanh

Thực trạng tự học của sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh đối với các môn học lý thuyết

45. Nguyễn Thùy Linh

Nghiên cứu lựa chọn bài tập nâng cao thể lực cho học sinh khối 11 trường Trung học phổ thông Nguyễn Khuyến, thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định

49. Đặng Ngọc Long

Ứng dụng bài tập nâng cao hiệu quả đập bóng tấn công vị trí số 4 và số 2 cho nam sinh viên đội tuyển Bóng chuyền Trường Đại học Luật Hà Nội

55. Cao Tiến Long; Đỗ Thị Liên Phương

Lựa chọn bài tập phát triển sức nhanh chuyên môn cho nam sinh viên Đội tuyển Cầu lông Trường Đại học Kiến Trúc – Hà Nội

59. Trần Mạnh Hùng

Đánh giá thực trạng thể lực chuyên môn Đội tuyển Bóng đá nam Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh

63. Đỗ Quốc Hùng; Lê Quốc Huy

Thực trạng hiệu quả hoạt động các đội tuyển thể thao Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng

69. Lưu Quốc Hưng; Hồ Mạnh Trường

Xây dựng tiêu chuẩn đánh giá sức mạnh tốc độ của nam vận động viên Kiếm Liễn Đội tuyển trẻ Quốc gia

73. Nguyễn Thị Thu Quyết; Nguyễn Thị Việt Nga; Phạm Thị Thu Hà

Thực trạng sức khỏe tâm thần của sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

76. Ngô Thị Thanh Xuân

Thực trạng rối loạn lo âu của học sinh Trường Phổ thông năng khiếu Thể dục thể thao Olympic Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

TIN TỨC - SỰ KIỆN VÀ NHÂN VẬT

81. Phạm Tuấn Dũng, Nguyễn Xuân Thuyết

Bài tập giãn cơ tứ đầu đùi

THEORY AND PRACTICE OF SPORTS

4. Truong Anh Tuan

Vietnam Sports in the first year of the country's establishment

7. Nguyen Ngoc Quy

Green sports events – exploiting commercial value from an economic perspective

11. Nguyen Thi Xuan Phuong

Current situation and career orientation solutions for students majoring in Sports Management at Bac Ninh Sports University

15. Nguyen Van Dong

Innovative solutions for residential gymnasium activities for the elderly

ARTICLES

21. Mai Thi Bich Ngoc; Nguyen Tien Quan

Proposing communication solutions in developing sports events in the Northern Midlands and Mountains

26. Pham Tuan Hung; Huynh Viet Nam

Building a qualitative scale and evaluating the potential for marine sports development in the central coastal region of Vietnam

32. Pham Van Thang

Current status of vocational skills of students majoring in Basketball, Faculty of Physical Education, Bac Ninh Sports University

39. Nguyen Thi Phuong Oanh

The current situation of self-study of students at Bac Ninh Sports University for theoretical subjects

45. Nguyen Thuy Linh

Research on selecting exercises to improve physical fitness for grade 11 students at Nguyen Khuyen High School, Nam Dinh city, Nam Dinh province

49. Dang Ngoc Long

Applying exercises to improve the effectiveness of attacking smashes at positions 4 and 2 for male students of the Volleyball Team of Hanoi Law University

55. Cao Tien Long; Do Thi Lien Phuong

Selecting exercises to develop professional agility for male students of the Badminton Team of Hanoi University of Architecture

59. Tran Manh Hung

Assessment of the physical fitness of the Men's Football Team of Ho Chi Minh City University of Technology and Education

63. Do Quoc Hung; Le Quoc Huy

Current status of performance of sports teams of University of Economics - University of Danang

69. Luu Quoc Hung; Ho Manh Truong

Building standards for evaluating the speed strength of male athletes of the National Youth Team

73. Nguyen Thi Thu Quyet; Nguyen Thi Viet Nga; Pham Thi Thu Ha

Mental health status of students at Bac Ninh Sports University

76. Ngo Thi Thanh Xuan

The reality of anxiety disorders of students at the Olympic Sports Gifted High School, Bac Ninh Sports University

NEWS - EVENTS AND PEOPLE

81. Pham Tuan Dung, Nguyen Xuan Thuyet

Quadriceps Stretch

Tạp chí KHOA HỌC

ĐÀO TẠO VÀ HUẤN LUYỆN THỂ THAO

JOURNAL OF SCIENTIFIC TRAINING AND SPORTS COACHING
Ministry of Culture, Sports and Tourism - Bac Ninh Sport University

Trường Đại học Thể dục Thể thao Bắc Ninh - Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch

p-ISSN 1859-4417
e-ISSN 3030-4822

Số 1 -2025
(05)

